

KULTURNA DEDIŠČINA

Stroka s pripombami na predlog novega zakona

Po oceni strokovnjakov naj bi predlog zakona nastal na hitro, v ozkem krogu in z ozkim pogledom na kulturno dediščino, v pripravo pa niso bili vključeni strokovnjaki.

in pravic lastnikov. (sta)

Na ministrstvu so že napovedali dopolnitev predloga

Ministrstvo za kulturo je pripravilo predlog novega zakona o varovanju kulturne dediščine. Stroka ima na predlog, ki je bil v javni razpravi do konca januarja, številne pripombe. Pripombe k predlogu zakona so med drugim podali **Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenska akademija znanosti in umetnosti**, Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije, Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije ter ZVKDS.

Po oceni strokovnjakov naj bi predlog zakona nastal na hitro, v ozkem krogu in z ozkim pogledom na kulturno dediščino, v pripravo pa niso bili vključeni strokovnjaki s področja dediščine in muzeologije, dediščinske ustanove in tudi ne socialni partnerji. Med drugim predlog zakona odvzema številne pristojnosti službi za premično dediščino in muzeje. Prav tako naj ne bi bil usklajen z nacionalnimi in mednarodnimi normativnimi podlagami. Predlogu naj bi tudi manjkala vizija digitalne transformacije družbe.

Pripombe v petih točkah

Po besedah umetnostnega zgodovinarja **Mateja Klemenčiča** s **Filozofske fakultete** Univeze v Ljubljani, ki je tudi predsednik strokovnega sveta Zavoda za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS) in član izvršnega odbora Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, je pripombe na predlog zakona mogoče združiti v pet točk: Predlog zakona tako omejuje raziskovalne dejavnosti na področju dediščine, zmanjšuje stopnjo varstva dediščine, poenostavlja postopke za uničenje nepremične kulturne dediščine, kar potencialnim investitorjem olajšuje rušenje kulturne dediščine mimo ZVKDS, zmanjšuje strokovno avtonomijo javne službe za varstvo kulturne dediščine ter pomanjkljivo opredeljuje muzejsko službo, njene funkcije in njeno delovanje.

Stroko moti tudi nova organiziranost ZVKDS, saj predlog novega zakona predvideva, da naj bi število in meje območnih enot določil minister brez kakršnihkoli strokovnih podlag, s čimer se bo po besedah Klemenčiča povečala tudi možnost političnih mahinacij. Ukinja tudi službo za kulturno dediščino in s tem položaj generalnega konservatorja.

Ključna vprašanja muzejev ostajajo

Arheolog **Predrag Novaković**, prav tako z ljubljanske **filozofske fakultete**, je izpostavil predvsem problem arheološke dediščine in ocenil, da je raziskovalna dejavnost v predlogu zakona zelo slabo prisotna. Kot je še pojasnil, je arheološka dediščina specifična v primerjavi z drugimi vrstami dediščine, ki dokler se je ne najde, obstaja kot potencial, predlog zakona pa znižuje prav raven varovanja arheološke dediščine v primerjavi z obstoječim zakonom. Kot je še ocenil, predlog zakona ne upošteva dejstva, da so tudi drugi subjekti, ki delujejo na svojem področju, avtomatično tudi subjekti, ki delujejo na področju dediščine. Predlog zakona tudi ne predvideva možnosti soglasja za prihod tujih raziskovalcev v Slovenijo.

Na ministrstvu za kulturo menijo, da je predlog zakona, ki je bil v javni razpravi 40 dni, rezultat strokovnega procesa. "Pri tem so sodelovali strokovnjaki z vseh ključnih področij varstva dediščine - arheologi, muzealci, prostorski načrtovalci, etnologi in strokovnjaki, zaposleni v javnih zavodih," so dodali. Po njihovih podatkih se je na javno razpravo odzvalo 70 različnih organizacij in posameznikov. Ministrstvo je napovedalo dopolnitev besedila predloga zakona s ključnimi pripombami in predlogi iz javne razprave. Ob tem so dodali, da se bodo posebej posvetili pripombam, ki se nanašajo na zakonsko ureditev arheologije in arheoloških raziskav, področja muzejev, Zavoda za varstvo kulturne dediščine